

УВС АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Аймгийн Засаг даргын тамгын газрын 2023 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын хураангуй тайлан

Аудитын код: УВА-2024/60/НА-СТА-ТШЗ

Цахим хуудас: www.audit.mn Улаангом хот 2024 он	Увс аймаг дахь Төрийн аудитын газар, Дарга, тэргүүлэх аудитор: М.Батсуурь Утас: 70453317, Цахим хаяг: BatsuuriM@audit.gov.mn Аудитын менежер: М.Бат-Амгалан Утас: 70453799, Цахим хаяг: Bat-Amgalanm@audit.gov.mn Ахлах аудитор: Т.Намжил Утас: 70453721, Цахим хаяг: NamjilT@audit.gov.mn
--	--

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

Агуулга

1.ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ	.....
2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ	.....
2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан	.....
2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан	.....
2.3 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан	.....
2.4 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан	.....
2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан	.....
2.6 Аудит хийсэн нэмэлт санхүүжилтийн тайлан	.....
3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА	.....
3.1 Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа	.....
3.2 Байгууллагын гадаад, дотоод орчин	.....
3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал	.....
3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого, толилуулгад гарсан өөрчлөлтүүд	.....
3.5 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв	.....
3.5.1 Төсвийн төлөвлөлт	.....
3.5.2 Төсвийн гүйцэтгэл	.....
3.5.3 Нэмэлт төсөв	.....
4. АУДИТЫН ТАЙЛАН	.....
4.1 Ерөнхий зүйл	.....
4.2 Материаллаг байдал	.....
4.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт	.....
4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал	.....
4.4.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт	.....
4.4.2 Бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд	.....
4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт	.....
4.5.1 Завсрын аудитын талаар	.....
4.5.2 Өмнөх аудитын мөрөөр авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний үр дүн	.....
4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал	.....
6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ	.....

Товчилсон үгийн жагсаалт

УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт

**УВС АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР**

213400, Увс аймаг, Улаангом сум,
Ө.Бадрахын гудамж
Утас: 70-45-33-17, Факс: (976)70-45-33-17,
E-mail: uvs@audit.gov.mn

АЙМГИЙН ЗАСАГ ДАРГЫН
ТАМГЫН ГАЗРЫН ДАРГА
Г.БОЛОР-ЭРДЭНЭ ТАНАА

2024.02.23 № УВА-2024/60/НА-СТА-ТЧУЗ
танай _____-ны № _____-т

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу аймгийн Засаг даргын тамгын газрын 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Аймгийн Засаг даргын тамгын газрын 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Эрчим хүчний сайдын эрх шилжүүлэх тухай тушаалын дагуу Эрдэнэбүрэнгийн усан цахилгаан станц барих ажлын хүрээнд аймгийн Засаг даргын тамгын газрын нэмэлт санхүүжилтийн дансаар нөхөн олговорт олгох 3,992,444.9 мянган төгрөгийн санхүүжилт ирснээс 3,992,085.2 мянган төгрөгийг зарцуулж, 359.7 мянган төгрөгийг буцаан төвлөрүүлсэн байна.

Аудитын гол асуудал

АДБОУС 2701.8-д тодорхойлсон тайлант үеийн санхүүгийн тайлангийн аудитад үлэмж нөлөө үзүүлэх ажил гүйлгээ байхгүй болно.

Бусад асуудлын хэсэг

Тайлант үеийн санхүүгийн тайлангийн аудитад санхүүгийн тайлангийн тодруулга толилуулгад тусгаагүй, аудитын хамрах хүрээний хязгаарлалтын улмаас

0200200187

аудитын хангалттай, зохистой нотолгоог олж авах боломжгүй асуудал гараагүй болно.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

М.БАТСУУРЬ

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1. Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

Үзүүлэлт	Эхний үлдэглэл	Эцсийн үлдэгдэл
ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	13,681,014,290.00	29,539,637,118.00
МӨНГӨ БА ТҮҮНТЭЙ АДИЛТГАХ ХӨРӨНГӨ	(0.00)	(0.00)
Банкинд байгаа бэлэн мөнгө	(0.00)	(0.00)
Төгрөг	(0.00)	(0.00)
Төрийн сангийн харилцах	(0.00)	(0.00)
Нэмэлт санхүүжилтийн харилцах	0.00	-
АВЛАГА	41,250,000.00	3,750,000.00
Татаас санхүүжилтийн авлага	(0.00)	(0.00)
Бусад авлага	41,250,000.00	3,750,000.00
Байгууллагаас авах авлага	41,250,000.00	3,750,000.00
БАРАА МАТЕРИАЛ	13,639,764,290.00	29,535,887,118.00
Хангамжийн материал	13,639,764,290.00	29,535,887,118.00
Аж ахуйн материал	17,677,164.00	9,001,700.00
Бусад хангамжийн материал	13,622,087,126.00	29,526,885,418.00
ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	3,754,025,386.31	6,258,773,798.04
ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	3,754,025,386.31	6,258,773,798.04
Биет хөрөнгө	3,162,533,886.35	5,793,074,798.08
Барилга, байгууламж	2,710,456,339.26	5,117,063,700.26
Хуримтлагдсан элэгдэл	(649,731,457.62)	(461,317,362.18)
Авто тээврийн хэрэгсэл	632,130,749.00	582,180,749.00
Хуримтлагдсан элэгдэл	(533,264,082.26)	(514,785,748.97)
Машин, тоног төхөөрөмж	1,183,620,277.31	1,451,100,294.31
Хуримтлагдсан элэгдэл	(376,524,662.20)	(553,090,122.46)
Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	484,263,338.50	507,443,338.50
Хуримтлагдсан элэгдэл	(288,416,615.64)	(335,520,050.38)
Бусад үндсэн хөрөнгө	6,000,000.00	6,000,000.00
Хуримтлагдсан элэгдэл	(6,000,000.00)	(6,000,000.00)
Биет бус хөрөнгө	591,491,499.96	465,698,999.96
Програм хангамж	47,975,000.00	47,975,000.00
Хасагдуулга	(47,975,000.00)	(47,975,000.00)
Бусад биет бус хөрөнгө	603,804,000.00	563,804,000.00
Хасагдуулга	(12,312,500.04)	(98,105,000.04)
НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН	17,435,039,676.31	35,798,410,916.04
НИЙТ ӨР ТӨЛБӨРИЙН ДҮН	41,250,000.00	3,750,000.00
БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	41,250,000.00	3,750,000.00
Өглөг	41,250,000.00	3,750,000.00
Ажиллагчидтай холбогдсон өглөг	(0.00)	-
Бусад өглөг	41,250,000.00	3,750,000.00
Хувь хүмүст төлөх өглөг	41,250,000.00	3,750,000.00
ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ/ӨМЧИЙН ДҮН	17,393,789,676.31	35,794,660,916.04
Засгийн газрын хувь оролцоо	17,393,789,676.31	35,794,660,916.04
Засгийн газрын оруулсан капитал /ЗГСан/ орон нутгийн сан	1,137,238,557.94	1,137,238,557.94
Өмч: -Төрийн өмч	1,137,238,557.94	1,137,238,557.94
Хуримтлагдсан үр дүн	15,572,620,295.53	33,973,491,535.26

Өмнөх үеийн үр дүн	15,572,620,295.53	15,572,620,295.53
Тайлант үеийн үр дүн	-	18,400,871,239.73
Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	683,930,822.84	683,930,822.84
ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ/ӨМЧИЙН ДҮН	17,435,039,676.31	35,798,410,916.04

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

Үзүүлэлт	ӨМНӨХ ОНЫ ГҮЙЦЭТГЭЛ	ГҮЙЦЭТГЭЛ
ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	5,754,701,120.00	27,499,137,621.00
ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	2,475,645,834.00	19,621,048,339.00
Нийтлэг татварын бус орлого	2,475,645,834.00	19,621,048,339.00
Үнэ төлбөргүй - Бараа материал	975,881,657.00	16,512,901,901.00
Үнэ төлбөргүй -Үндсэн хөрөнгө	1,489,212,677.00	3,095,938,638.00
Төсөвт байгууллагын өөрийн орлого	10,551,500.00	12,207,800.00
Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	10,551,500.00	12,207,800.00
ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	3,279,055,286.00	7,878,089,282.00
Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	1,008,666,486.00	4,367,290,382.00
Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив тусламж	1,000,000.00	29,000,000.00
ЗГНХ, Засаг даргын нөөц хөрөнгө түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөнөөс	234,971,472.00	252,061,500.00
Дээд шатны төсвийн захирагчаас төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захи	646,554,100.00	-
Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	126,140,914.00	4,086,228,882.00
Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	2,270,388,800.00	3,510,798,900.00
Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	2,270,388,800.00	3,510,798,900.00
ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН (II)	3,677,943,796.67	8,872,608,118.56
УРСГАЛ ЗАРДАЛ	3,677,943,796.67	8,866,505,418.56
БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	3,487,299,467.81	4,753,745,517.45
Цалин, хөлс болон нэмэгдэл урамшил	1,065,029,301.27	1,862,549,814.83
Цалин	735,887,119.97	1,058,938,078.08
Нэмэгдэл цалин	184,992,758.42	536,875,745.56
Унаа хоолны хөнгөлөлт	41,764,359.28	89,225,863.10
Урамшуулал	75,269,379.60	149,821,477.19
Гэрээтийн цалин	27,115,684.00	27,688,650.90
Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	125,636,783.45	222,615,956.02
Тэтгэврийн даатгалын шимтгэл	85,730,011.59	150,900,112.21
Тэтгэмжийн даатгалын шимтгэл	10,013,643.80	17,616,669.13
ҮОМШ өвчний даатгалын шимтгэл	7,846,275.04	14,097,134.85
Ажилгүйдлийн даатгалын шимтгэл	1,903,296.04	3,404,917.81
Эрүүл мэндийн даатгалын хураамж	20,143,556.98	36,597,122.02
Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	137,651,303.42	204,125,029.00

Гэрэл цахилгааны зардал	10,199,402.12	16,962,358.70
Түлш, халаалтын зардал	118,974,996.30	177,101,102.30
Цэвэр, бохир усны зардал	8,476,905.00	10,061,568.00
Хангамж, бараа материалын зардал	223,803,476.00	841,983,730.02
Бичиг хэргийн материал	14,973,100.00	26,978,770.00
Тээвэр, шатахууны зардал	119,291,352.00	140,610,398.00
Шуудан холбоо интернетийн төлбөр	19,614,635.00	24,918,289.02
Ном, хэвлэлийн зардал	-	9,100,000.00
Хог хаягдал устгах, цэвэрлэх	-	3,854,000.00
Бага үнэ түргэн элэгдэл зүйлс	13,868,619.00	19,743,200.00
Бараа материал актасны зардал	56,055,770.00	616,779,073.00
Нормативт зардал	1,960,000.00	1,990,000.00
Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	1,960,000.00	1,990,000.00
Эд хогшил, урсгал засварын зардал	45,846,900.00	96,951,450.00
Багаж хэрэгсэл	-	2,640,000.00
Хөдөлмөр хамгааллын хэрэгсэл	-	5,427,500.00
Урсгал засвар	45,846,900.00	88,883,950.00
Томилолт, зочны зардал	108,497,043.00	166,565,285.00
Гадаад томилолтын зардал	-	2,556,000.00
Дотоод томилолтын зардал	108,497,043.00	164,009,285.00
Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр хураамж	24,983,441.00	28,928,416.00
Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	7,056,766.00	9,687,580.00
Аудит, баталгаажуулалт зэрэглэл тогтоох зардал	876,000.00	876,000.00
Даатгалын үйлчилгээний төлбөр	5,603,725.00	6,800,000.00
Тээврийн хэрэгслийн татвар	1,127,550.00	1,022,850.00
Тээврийн хэрэгслийн оношилгоо	297,000.00	198,000.00
Мэдээллийн технологийн үйлчилгээний хөлс	7,470,800.00	8,966,000.00
Газрын төлбөр	2,551,600.00	1,377,986.00
Бараа үйлчилгээний бусад зардал	1,753,891,219.67	1,328,035,836.58
Бараа үйлчилгээний бусад зардал	1,331,536,079.00	734,726,623.02
Хичээл сургалт, үйлдвэрлэлийн дадлагын зардал	65,265,900.00	133,458,050.00
Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	357,089,240.67	459,851,163.56
УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	190,644,328.86	4,112,759,901.11
Бусад урсгал шилжүүлэг	103,445,868.00	4,077,291,899.00
Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	-	5,363,471.00
Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	-	3,992,085,246.00
Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	16,881,400.00	9,421,300.00

Нэг удаагийн тэтгэмж шагнал урамшуулал	86,564,468.00	70,421,882.00
Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	87,198,460.86	35,468,002.11
Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	87,198,460.86	35,468,002.11
ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	-	6,102,700.00
Дотоод эх үүсвэрээр	-	6,102,700.00
Бусад хөрөнгө	-	6,102,700.00
ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (III=I-II)	2,076,757,323.33	18,626,529,502.44
ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН (V)	91,103,154.72	225,658,262.71
Үндсэн хөрөнгө худалдсаны гарз	91,103,154.72	225,658,262.71
ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ҮР ДҮН (VI=IV-V)	-91,103,154.72	-225,658,262.71
НИЙТ ҮР ДҮН (VII=III+VI)	1,985,654,168.61	18,400,871,239.73

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

Үзүүлэлт	ГҮЙЦЭТГЭЛ	ГҮЙЦЭТГЭЛ
ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (I)	3,289,606,786.00	7,890,297,082.00
ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	10,551,500.00	12,207,800.00
Нийтлэг татварын бус орлого	10,551,500.00	12,207,800.00
Төсөвт байгууллагын өөрийн орлого	10,551,500.00	12,207,800.00
Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	10,551,500.00	12,207,800.00
ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	3,279,055,286.00	7,878,089,282.00
Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	1,008,666,486.00	4,367,290,382.00
Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив тусламж	1,000,000.00	29,000,000.00
ЗГНХ, ЗДНХөрөнгө түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөнөөс	234,971,472.00	252,061,500.00
Дээд шатны төсвийн захирагчаас төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захи	646,554,100.00	-
Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	126,140,914.00	4,086,228,882.00
Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	2,270,388,800.00	3,510,798,900.00
Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	2,270,388,800.00	3,510,798,900.00
НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (II)	3,289,606,786.00	7,866,382,082.00
УРСГАЛ ЗАРДАЛ	3,289,606,786.00	7,866,382,082.00
БАРАА АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	3,098,962,457.14	3,753,622,180.89
Цалин, хөлс болон нэмэгдэл урамшил	1,065,029,301.27	1,862,549,814.83
Үндсэн цалин	735,887,119.97	1,058,938,078.08
Нэмэгдэл	184,992,758.42	536,875,745.56
Унаа хоолны хөнгөлөлт	41,764,359.28	89,225,863.10
Үр дүнгийн урамшуулал	75,269,379.60	149,821,477.19
Гэрээт ажлын хөлс	27,115,684.00	27,688,650.90
Ажил олгочоос нийгтийн даатгалд төлөх шимтгэл	125,636,783.45	222,615,956.02
Тэтгэврийн даатгалын шимтгэл	85,730,011.59	150,900,112.21
Тэтгэмжийн даатгалын шимтгэл	10,013,643.80	17,616,669.13

ҮОМШ өвчний даатгалын шимтгэл	7,846,275.04	14,097,134.85
Ажилгүйдлийн даатгалын шимтгэл	1,903,296.04	3,404,917.81
Эрүүл мэндийн даатгалын хураамж	20,143,556.98	36,597,122.02
Байр ашиглалтай холбоотой тогтмол зардал	137,651,303.42	204,125,029.00
Гэрэл цахилгааны зардал	10,199,402.12	16,962,358.70
Түлш, халаалтын зардал	118,974,996.30	177,101,102.30
Цэвэр, бохир усны зардал	8,476,905.00	10,061,568.00
Хангамж, бараа материалын зардал	167,747,706.00	225,335,157.02
Бичиг хэрэг	14,973,100.00	26,978,770.00
Тээвэр, шатахуун	119,291,352.00	140,740,898.00
Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	19,614,635.00	24,918,289.02
Ном, хэвлэл	-	9,100,000.00
Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	-	3,854,000.00
Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	13,868,619.00	19,743,200.00
Нормативт зардал	1,960,000.00	1,990,000.00
Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	1,960,000.00	1,990,000.00
Эд хогшил, урсгал засварын зардал	70,654,900.00	167,658,350.00
Багаж техник хэрэгсэл	23,193,000.00	57,341,900.00
Тавилга	1,615,000.00	16,005,000.00
Хөдөлмөр хамгааллийн хэрэгсэл	-	5,427,500.00
Урсгал засвар	45,846,900.00	88,883,950.00
Томилолт, зочны зардал	108,497,043.00	166,565,285.00
Дотоод албан томилолт	108,497,043.00	166,565,285.00
Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	24,983,441.00	28,928,416.00
Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил, үйлчилгээний төлбөр хураамж	7,056,766.00	9,687,580.00
Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	876,000.00	876,000.00
Даатгалын үйлчилгээ	5,603,725.00	6,800,000.00
Тээврийн хэрэгслийн татвар	1,127,550.00	1,022,850.00
Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	297,000.00	198,000.00
Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	7,470,800.00	8,966,000.00
Газрын төлбөр	2,551,600.00	1,377,986.00
Бараа үйлчилгээний бусад зардал	1,396,801,979.00	873,854,173.02
Бараа үйлчилгээний бусад зардал	1,331,536,079.00	740,396,123.02
Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлаг хийх	65,265,900.00	133,458,050.00
УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	190,644,328.86	4,112,759,901.11
Бусад урсгал шилжүүлэг	103,445,868.00	4,077,291,899.00
Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	-	5,363,471.00
Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж урамшуулал	-	3,992,085,246.00
Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	16,881,400.00	9,421,300.00
Нэг удаагийн тэтгэмж шагнал урамшуулал	86,564,468.00	70,421,882.00
Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	87,198,460.86	35,468,002.11
Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	87,198,460.86	35,468,002.11

ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(I)-(II)	0	23,915,000.00
ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ	-	-
ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (V)	-	23,915,000.00
ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	-	23,915,000.00
Дотоод эх үүсвэрээр	-	23,915,000.00
Бусад хөрөнгө	-	23,915,000.00
ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VI)=(IV)-(V)	-	-23,915,000.00
САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ	-	-
НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ	0	-
Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	0	0
Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	0	0

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

ҮЗҮҮЛЭЛТ	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан үр дүн	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн
2022 оны 1-р сарын 1-ээрх үлдэгдэл	972,308,557.94	943,975,009.00	213,487,997.47	2,129,771,564.41
Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	0	0	0	0
Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	972,308,557.94	943,975,009.00	213,487,997.47	2,129,771,564.41
Дахин үнэлгээний нэмэгдэл, хэрэгжсэн дүн	0	0	0	0
Хөрөнгө оруулалтын дахин үнэлгээний гарз	0	0	0	0
Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз гарз	0	0	0	0
Тайлант үеийн үр дүн /Цэвэр ашиг алдагдал/	0	0	-57,906,491.01	-57,906,491.01
2022 оны 12-р сарын 31-ээрх үлдэгдэл	1,137,238,557.94	683,930,822.84	15,572,620,295.53	17,393,789,676.31
2023 оны 01-р сарын 01-ээрх үлдэгдэл	1,137,238,557.94	683,930,822.84	15,572,620,295.53	17,393,789,676.31
Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	0	0	0	0
Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	1,137,238,557.94	683,930,822.84	15,572,620,295.53	17,393,789,676.31
Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт, бууралт	0	0	0	0
Үндсэн хөрөнгийн өсөлт, бууралт	0	0	0	0
Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз гарз	0	0	0	0
Гадаад валютын хөрвүүлэлтийн зөрүү	0	0	0	0
Тайлант үеийн үр дүн /Цэвэр ашиг алдагдал/	0	0	18,400,871,239.73	18,400,871,239.73

2023 оны 12-р сарын 31-ээрх үлдэгдэл	1,137,238,557.94	683,930,822.84	33,973,491,535.26	35,794,660,916.04
--------------------------------------	------------------	----------------	-------------------	-------------------

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

	ҮЗҮҮЛЭЛТ	ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	ГҮЙЦЭТГЭЛ	Дүн	Хувь
1	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний	-	0	0	-
2	I. НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗӨӨЛИЙН ДҮН	3,523,006,700.00	3,494,695,239.89	28,311,460.20	99.26
3	УРСГАЛ ЗАРДЛЫН ДҮН	3,523,006,700.00	3,494,695,239.89	29,510,202.11	99.26
4	Бараа, үйлчилгээний	3,438,977,600.00	3,412,922,186.89	29,510,202.11	99.24
5	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	1,833,507,800.00	1,832,621,986.56	885,813.44	99.95
6	Үндсэн цалин	1,141,199,700.00	1,057,551,793.21	83,647,906.79	92.67
7	Нэмэгдэл	472,676,400.00	536,430,853.06	-	113.49
8	Унаа, болон бусад	104,400,000.00	88,817,863.10	15,582,136.90	85.07
9	Урамшуулал	115,231,700.00	149,821,477.19	-	130.02
11	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгал	234,563,500.00	218,443,875.29	16,119,624.71	93.13
12	Тэтгэврийн даатгал	156,943,200.00	148,273,482.05	8,669,717.95	94.48
13	Тэтгэмжийн даатгал	19,405,100.00	17,307,653.71	2,097,446.29	89.19
14	ҮОМШӨ ний даатгал	15,524,100.00	13,816,693.73	1,707,406.27	89
15	Ажилгүйдлийн даатгал	3,881,000.00	3,343,114.64	537,885.36	86.14
16	Эрүүл мэндийн даатгал	38,810,100.00	35,702,931.16	3,107,168.84	91.99
17	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол	206,671,600.00	204,125,029.00	2,546,571.00	98.77
18	Гэрэл цахилгаан	19,494,900.00	16,962,358.70	2,532,541.30	87.01
19	Түлш, халаалт	177,112,700.00	177,101,102.30	11,597.70	99.99
20	Цэвэр, бохир ус	10,064,000.00	10,061,568.00	2,432.00	99.98
22	Хангамж, бараа материалын зардал	213,780,400.00	211,824,657.02	1,955,742.98	99.09
23	Бичиг хэрэг	26,981,200.00	26,978,770.00	2,430.00	99.99
24	Тээвэр (шатахуун)	127,389,600.00	127,230,398.00	159,202.00	99.88
25	Шуудан холбоо, интернэтийн төлбөр	26,341,600.00	24,918,289.02	1,423,310.98	94.6
26	Ном, хэвлэл	9,180,000.00	9,100,000.00	80,000.00	99.13
27	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн	4,140,000.00	3,854,000.00	286,000.00	93.09
28	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх аж ахуйн эд	19,748,000.00	19,743,200.00	4,800.00	99.98
30	Нормативт зардал	2,000,000.00	1,990,000.00	10,000.00	99.5
33	Нормын хувцас зөөлөн	2,000,000.00	1,990,000.00	10,000.00	99.5
34	Эд хогшил худалдан	131,979,100.00	131,860,450.00	118,650.00	99.91
35	Багаж, техник, хэрэгсэл	47,979,100.00	47,970,000.00	9,100.00	99.98
37	Хөдөлмөр хамгааллын	5,500,000.00	5,427,500.00	72,500.00	98.68
38	Урсгал засвар	78,500,000.00	78,462,950.00	37,050.00	99.95
39	Томилолт, зочны зардал	142,004,600.00	141,969,100.00	35,500.00	99.98
41	Дотоод албан томилолт	142,004,600.00	141,969,100.00	35,500.00	99.98
43	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний	30,856,200.00	28,928,416.00	1,927,784.00	93.75
44	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний	10,500,000.00	9,687,580.00	812,420.00	92.26
45	Аудит, баталгаажуулалт зэрэглэл тогтоох зардал	876,000.00	876,000.00	-	100
46	Даатгалын үйлчилгээ	6,872,400.00	6,800,000.00	72,400.00	98.95
47	Тээврийн хэрэгслийн	1,410,700.00	1,022,850.00	387,850.00	72.51

48	Тээврийн хэрэгслийн өнөөчилгөө	445,500.00	198,000.00	247,500.00	44.44
49	Мэдээллийн	9,000,000.00	8,966,000.00	34,000.00	99.62
50	Газрын төлбөр	1,751,600.00	1,377,986.00	373,614.00	78.67
53	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	643,614,400.00	641,158,673.02	2,455,726.98	99.62
54	Бараа үйлчилгээний	616,000,000.00	614,129,123.02	1,870,876.98	99.7
55	Хичээл үйлдвэрлэлийн зардал	27,614,400.00	27,029,550.00	584,850.00	97.88
66	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	81,821,300.00	81,773,053.00	48,247.00	99.94
70	Бусад урсгал шилжүүлэг	81,821,300.00	81,773,053.00	48,247.00	99.94
73	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж,	5,364,000.00	5,363,471.00	529	99.99
76	Тэтгэвэрт гарахад нь олгох нэг удаагийн	9,421,300.00	9,421,300.00	-	100
78	Нэг удаагийн тэтгэмж үрэмшигчдэд	67,036,000.00	66,988,282.00	47,718.00	99.93
97	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮРЭГХҮҮДЭХ ЭХ	3,523,006,700.00	3,523,006,700.00	-	100
103	ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС	3,510,798,900.00	3,510,798,900.00	-	100
104	Орон нутгийн төсвөөс	3,510,798,900.00	3,510,798,900.00	-	100
110	ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС	12,207,800.00	12,207,800.00	-	100
111	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос	12,207,800.00	12,207,800.00	-	100
127	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний	-	0	0	-
128	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн	-	0	0	-
129	ТӨСВИЙН БУСАД мэдээллийн	-	-	-	-
130	БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО	-	-	-	-
133	АЖИЛЛАГСДЫН ТОО	74	74	-	100
134	Удирдах ажилтан	9	9	-	100
135	Гүйцэтгэх ажилтан	33	33	-	100
136	Үйлчлэх ажилтан	32	32	-	100
138	СУРАЛЦАГЧДЫН ТОО /жилийн дунджаар/	-	-	-	-
148	ЭМЧЛҮҮЛЭГСЭДИЙН	-	-	-	-

2.6 Аудит хийсэн нэмэлтийн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

	ҮЗҮҮЛЭЛТ	ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	ГҮЙЦЭТГЭЛ	Дүн	Хувь
1	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний	-	0	0	-
2	I. НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	4,339,625,382.00	4,336,218,840.00	3,406,542.00	99.92
3	УРСГАЛ ЗАРДЛЫН ДҮН	4,339,625,382.00	4,336,218,840.00	3,406,542.00	99.92
4	Бараа, үйлчилгээний	343,746,836.00	340,699,994.00	3,046,842.00	99.11
5	Цалин хөлс болон	30,940,872.87	29,927,828.27	1,013,044.60	96.73
6	Үндсэн цалин	1,386,284.87	1,386,284.87	-	100
7	Нэмэгдэл	444,893.00	444,892.50	0.5	100
8	Унаа, болон бусад нөхөн	528,000.00	408,000.00	120,000.00	77.27
10	Гэрээт ажлын хөлс	28,581,695.00	27,688,650.90	893,044.10	96.88
11	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд	5,785,378.13	4,172,080.73	1,613,297.40	72.11
12	Тэтгэврийн даатгал	2,794,195.13	2,626,630.16	167,564.97	94
13	Тэтгэмжийн даатгал	527,525.00	309,015.42	218,509.58	58.58

14	ҮОМШӨ ний даатгал	447,020.00	280,441.12	166,578.88	62.74
15	Ажилгүйдлийн даатгал	488,547.00	61,803.17	426,743.83	12.65
16	Эрүүл мэндийн даатгал	1,528,091.00	894,190.86	633,900.14	58.52
22	Хангамж, бараа	13,510,500.00	13,510,500.00	-	100
24	Тээвэр (шатахуун)	13,510,500.00	13,510,500.00	-	100
34	Эд хогшил худалдан	35,797,900.00	35,797,900.00	-	100
35	Багаж, техник, хэрэгсэл	9,371,900.00	9,371,900.00	-	100
36	Тавилга	16,005,000.00	16,005,000.00	-	100
38	Урсгал засвар	10,421,000.00	10,421,000.00	-	100
39	Томилолт, зочны зардал	24,596,185.00	24,596,185.00	-	100
41	Дотоод албан томилолт	24,596,185.00	24,596,185.00	-	100
53	Бараа үйлчилгээний	233,116,000.00	232,695,500.00	420,500.00	99.82
54	Бараа үйлчилгээний	126,687,000.00	126,267,000.00	420,000.00	99.67
55	Хичээл үйлдвэрлэлийн	106,429,000.00	106,428,500.00	500.00	100
66	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	3,995,878,546.00	3,995,518,846.00	359,700.00	99.99
70	Бусад урсгал шилжүүлэг	3,995,878,546.00	3,995,518,846.00	359,700.00	99.99
74	Төрөөс иргэдэд олгох	3,992,444,946.00	3,992,085,246.00	359,700.00	99.99
78	Нэг удаагийн тэтгэмж	3,433,600.00	3,433,600.00	-	100
83	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	23,915,000.00	23,915,000.00	-	100
84	Дотоод эх үүсвэрээр	23,915,000.00	23,915,000.00	-	100
88	Бусад хөрөнгө	23,915,000.00	23,915,000.00	-	100
97	ЗАРДЛЫГ	4,363,540,382.00	4,367,290,382.00	-3,750,000.00	100.09
120	Нэмэлт санхүүжилтийн	4,363,540,382.00	4,367,290,382.00	-3,750,000.00	100.09
121	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус	29,000,000.00	29,000,000.00	-	100
123	ЗГНХ, Засаг даргын нөөц хөрөнгө түүнтэй	252,061,500.00	252,061,500.00	-	100
125	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны	4,082,478,882.00	4,086,228,882.00	-3,750,000.00	100.09
127	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний	-	0	0	-
128	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн	-	-	-	-
129	ТӨСВИЙН БУСАД МЭДЭЭЛЛИЙН	-	-	-	-
130	БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО	-	-	-	-
133	АЖИЛЛАГСДЫН ТОО	74	74	-	100
134	Удирдах ажилтан	9	9	-	100
135	Гүйцэтгэх ажилтан	33	33	-	100
136	Үйлчлэх ажилтан	32	32	-	100

Гурав. Аудитын илрүүлэлт:

Аудитаар нийт 65,325.4 мянган төгрөгийн алдаа, зөрчил илэрснээс аудитын явцад 2,556.0 мянган төгрөгийн 1 алдааг залруулж, 62,769.4 мянган төгрөгийн 6 зөвлөмж өглөө.

Залруулсан алдаа:

Гадаад албан томилолтод зарцуулсан 2,556.0 мянган төгрөгийг санхүүгийн үр дүнгийн тайланд дотоод албан томилолтын зардалд бүртгэсэн нь Төсвийн тухай хуулийн 26 дугаар зүйлийн 26.1 дэх хэсэгт "Төсвийн байгууллага нь нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын болон үндэсний стандартын дагуу бүрэн аккрузал суурьтай нягтлан бодох бүртгэл хөтөлнө",

16.5.5 дахь заалтад “Батлагдсан төсвийг зориулалтын дагуу зарцуулах”, Сангийн сайдын 2021 оны 190 дүгээр тушаалаар баталсан “Төсвийн зардлын эдийн засгийн ангилал ашиглах заавар”, Иж бүрэн байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байсан тул залруулга хийлгэлээ.

Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дарааллаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

Мөнгөн хөрөнгөтэй холбоотой асуудал

1. Илрүүлэлт:

Нээлттэй Увс аймаг хөтөлбөрийн хүрээнд аж ахуйн нэгж байгууллага, иргэдээс 29,000.0 мянган төгрөгийн хандивыг аймгийн Засаг даргын тамгын газрын нэмэлт санхүүжилтийн дансаар дамжуулан авсан байна.

Өгсөн зөвлөмж:

Төсвийн тухай хуулийн 25 дугаар зүйлийн 25.2 дахь хэсэгт “Хуульд өөрөөр заагаагүй бол зөвхөн доор дурдсан нийгмийн үйлчилгээ үзүүлдэг төсвийн байгууллага энэ хуульд заасан журмын дагуу хандив, тусламж авч болно”, 25.2.1 дэх заалтад “Эмнэлгийн үйлчилгээ”, 25.2.2 дахь заалтад “Бүх шатны боловсролын үйлчилгээ”, 25.2.3 дахь заалтад “Соёлын үйлчилгээ”, 25.2.4 дэх заалтад “Хууль зүйн туслалцааг үнэ төлбөргүй үзүүлэх” гэж заасныг хэрэгжүүлэн ажиллах.

Засаг даргын нөөц хөрөнгөтэй холбоотой асуудал

2. Илрүүлэлт:

Прокурорын газрын албан конторын барилга шинээр орсонтой холбоотой тоног төхөөрөмж авахад Засаг даргын нөөц хөрөнгөөс 9,000.0 мянган төгрөг зарцуулсан байна.

Өгсөн зөвлөмж:

Сангийн сайдын 2021 оны 04 дүгээр сарын 20-ны өдрийн 61 дүгээр тушаалаар баталсан “Засаг даргын нөөц хөрөнгийн зориулалт, зарцуулалтын нийтлэг журам”-ын 3.1-д Нөөц хөрөнгийг зарцуулах тухай Засаг даргын шийдвэрийн төсөл нь дор дурдсан шаардлагыг хангасан байна”, 3.1.2-д “Урьдчилан төлөвлөх боломжтой гадаад, дотоод албан томилолтын зардал, энэ журмын 2.1.1, 2.1.2-т зааснаас бусад зориулалтаар тоног төхөөрөмж бэлтгэх хөрөнгө оруулалтын зардлыг тусгахгүй байх” гэж заасныг мөрдөж ажиллах.

3. Илрүүлэлт:

Оросын Холбооны Улсын Тува улс аймгийн Засаг даргын хооронд хэлэлцээр гэрээ байгуулах, хамтын ажиллагааг өргөжүүлэх, туршлага судлах айлчлалын төлөөлөгчдийн үйл ажиллагааны зардалд 1206 л шатахууныг 2900 төгрөгөөр тооцон 3,497.4 мянга, аймгийн Засаг даргын тамгын газар болон Оросын Холбооны Улсын Бүгд Найрамдах Алтай улсын хооронд албан ажлын уулзалт, харилцан хамтын ажиллагааны талаар санал солилцох хамтран ажиллах туршлага солилцох, төлөөлөгчдийн үйл ажиллагааны зардалд 900 л шатахууныг 2650 төгрөгөөр тооцон 2,385.0 мянга, нийт 5882.4 мянган төгрөгийн шатахууныг Засаг даргын нөөц хөрөнгөөс худалдан авч тооцоо бодоогүй байна.

Өгсөн зөвлөмж:

Сангийн сайдын 2021 оны 04 дүгээр сарын 20-ны өдрийн 61 дүгээр тушаалаар баталсан “Засаг даргын нөөц хөрөнгийн зориулалт, зарцуулалтын нийтлэг журам”-ын 5.4-д “Нөөц хөрөнгийн эх үүсвэрээр хэрэгжүүлж байгаа төсөл, арга хэмжээг хэрэгжүүлэгч байгууллага хэмнэлт гарсан бол уг төсөл, арга хэмжээ хэрэгжиж дууссанаас хойш ажлын 5

хоногийн дотор үлдэгдэлийг орон нутгийн төсвийн ерөнхий орлогын дансанд эргүүлэн шилжүүлнэ” гэж заасныг мөрдөж ажиллах.

Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой асуудал

4. Илрүүлэлт:

Баруун бүсийн аймгуудын нутгийн өөрөө удирдах байгууллагын сонгуультан, ажилтнуудын сургалт, спортын арга хэмжээнд, ирсэн зочид төлөөлөгчдөд хүндэтгэл үзүүлэхэд засаг даргын нөөц хөрөнгөөс 3,330.0 мянга, Алсын хараа-2050 хөтөлбөрийн хүрээнд Соёлын сэргэлт 2023 арга хэмжээг Увс аймагт зохион байгуулахаар ирсэн урлагийн алдартан, зочид төлөөлөгчдийг хүлээн авч уулзалт хэлэлцүүлэг зохион байгуулахад Засаг даргын нөөц хөрөнгөөс 2,709.0 мянган төгрөгийн, Алсын хараа-2050, шинэ сэргэлтийн бодлогын үзэл баримтлал, “Нээлттэй Увс аймаг хөтөлбөр” хэрэгжүүлэхэд иргэд, аж ахуйн нэгжүүдээс ирүүлсэн дэмжлэгээс Засаг даргын тамгын газрын даргын тушаалаар 8,200.0 мянга, нийт 14,239.0 мянган төгрөгийн бэлэг худалдан авсан байна.

Өгсөн зөвлөмж:

Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.1 дэх хэсэгт “Төсвийн байгууллага, төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдэд дараах зүйлсийг хориглоно”, 15.1.5 дахь заалтад “Төсвийн болон байгууллагын хөрөнгөөр бэлэг дурсгалын зүйл худалдан авах” гэж заасныг хэрэгжүүлэн ажиллах.

5. Илрүүлэлт:

Аймгийн Төрийн архивын барилгын нээлтийн арга хэмжээнд зориулан хүндэтгэлийн үйл ажиллагааг зохион байгуулахад 160 хүний хүлээн авалтад Засаг даргын нөөц хөрөнгөөс 4,678.0 мянган төгрөг зарцуулсан байна.

Өгсөн зөвлөмж:

Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1 дэх хэсэгт “Хэмнэлтийн горим хэрэгжүүлэхэд дараах зарчмыг баримтална”, 4.1.6 дахь заалтад “Сахилга баттай байх”, 4.2 дэх хэсэгт “Энэ хуулийн 4.1-д заасан зарчмыг дараах байдлаар хэрэгжүүлнэ”, 4.2.3 дахь заалтад “Хэрэгжүүлэх аливаа үйл ажиллагаа, арга хэмжээ нь хамгийн бага зардлаар хамгийн өндөр үр дүнг хангахад чиглэсэн байх”, 4.2.7 дахь заалтад “Аливаа үйл ажиллагааны зохион байгуулалт нь өртөг зардлын бодит тооцоолол, баталсан стандарт, хэрэгцээ, шаардлагад үндэслэгдсэн байх” гэж заасныг мөрдөж ажиллах.

Хууль, тогтоомжийн хэрэгжилттэй холбоотой асуудал

6. Илрүүлэлт:

Ажлын байрны тодорхойлолтод заагдсан шаардлага хангаагүй, төрийн албаны ерөнхий шалгалтад тэнцээгүй 1, төрийн албаны тусгай шалгалтад ороогүй 3 иргэнийг төрийн захиргааны албан тушаалд түр томилж нийт 24,232.2 мянган төгрөгийн цалин олгосон байна.

Өгсөн зөвлөмж:

Төрийн албаны тухай хуулийн 33 дугаар зүйлийн 33.1 дэх хэсэгт “Төрийн жинхэнэ албаны нөөц бүрдүүлэх, төрийн жинхэнэ албан хаагчийг сонгон шалгаруулах зорилгоор төрийн албаны мэргэшлийн шалгалтыг авна”, 33.2 дахь хэсэгт “Хуульд өөрөөр заагаагүй бол төрийн жинхэнэ албаны шалгалт доор дурдсан төрөлтэй байна”, 33.2.2 дахь заалтад “Тусгай шалгалт” гэж заасныг мөрдөж Төрийн албаны хууль тогтоомжид заагдсан шаардлага хангасан иргэнийг ажилд томилж байх.

Дөрөв. Аудитаар илэрсэн буруу илэрхийллийн нэгтгэл:

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Алдааны товч утга	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үүнээс				Зөвлөмж	
							Залруулсан		Залруулаагүй			
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Гүйцэтгэлээр нь тайлагнаагүй	1	2,556.0					1	2,556.0				
Дүн	1	2,556.0					1	2,556.0				

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Үүнээс				Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал	
							Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага			
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Албан тушаалтны тоо	Тоо	Дүн
Нээлттэй Увс аймаг хөтөлбөрийн хүрээнд хандив авсан байна.	1	29,000.0					1	29,000.0				
Засаг даргын нөөц хөрөнгөөс тоног төхөөрөмж худалдан авсан	1	9,000.0					1	9,000.0				
Засаг даргын нөөц хөрөнгөөс зарцуулсан шатахууны үнийн зөрүүгээр тооцоо нийлээгүй	1	5,882.4					1	5,882.4				
Засаг даргын нөөц хөрөнгөөс бэлэг худалдан авсан	1	14,209.0					1	14,209.0				
Засаг даргын нөөцөөс Төрийн архивын барилгын нээлтийн хүлээн авалт хийсэн	1	4,678.0					1	4,678.0				
Дүн	5	62,769.4					5	62,769.4				

Тав. Төсвийн захирагчийн ангиллаар аудитад хамрагдсан байдал ба санал дүгнэлтийн талаарх мэдээллийн нэгтгэл

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс					
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой зөрчил								
Дүн								
Бусад хууль тогтоомжтой холбоотой зөрчил								
Ажлын байрны тодорхойлолтод заагдсан шаардлага хангаагүй, төрийн албаны тусгай шалгалтад ороогүй иргэнийг төрийн захиргааны албан тушаалд түр томилж цалин олгосон байна.	1	24,232.2					1	24,232.2
Дүн	1	24,232.2					1	24,232.2
Нийт дүн	1	24,232.2					1	24,232.2

Бэлтгэсэн: Ахлах аудитор

Анхан шатны хяналт хийсэн:
Аудитын менежер

Хоёр дах шатны хяналт хийсэн:
Дарга, тэргүүлэх аудитор

Т.Намжил огноо:

М.Бат-Амгалан огноо:

М.Батсуурь огноо:

